

FIGE 2026 CİBUTİ KOLOKYUMU VE CİBUTİ YAKLAŞIMI

FIGE 2026 DJIBOUTI COLLOQUIUM AND THE DJIBOUTI APPROACH

Abdulkadir KARADAĞ¹

GİRİŞ

Afrika Devlet Teftiş Kurulları ve Benzeri Kurumlar Forumu (FIGE) tarafından düzenlenen 13. Uluslararası Kolokyum ve 16. Yürütme Kurulu Toplantısı, Cibuti Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İsmail Omar GUELLEH himayesinde, 3-5 Şubat 2026 tarihlerinde başkent Cibuti'de gerçekleştirildi. FIGE'nin 20. kuruluş yıl dönümüne denk gelen bu toplantı, Afrika kıtasında kamu denetimi, teftiş ve yönetim alanlarında faaliyet gösteren kurumların ve davetli uluslararası kuruluşlar ile diğer kurum temsilcilerinin geniş katılımıyla icra edilmiştir.

Kolokyumda, özellikle dijitalleşmenin kamu yönetimine etkileri, yapay zekâ uygulamalarının denetim süreçlerinde kullanımı ve yolsuzlukla mücadelede yeni yöntemler ele alınmıştır. Bu yönüyle toplantı, denetim mesleğinin dönüşümüne ilişkin güncel eğilimleri yansıtan önemli bir platform niteliği taşımaktadır.

1. KURUMSAL VE STRATEJİK GELİŞMELER

2006 yılında kurulan ve halen Afrika kıtasından 27 kurumun üyesi olduğu bir pan-Afrika örgütü olan FIGE, Genel Devlet Müfettişliklerinin denetim, soruşturma, kamu politikası değerlendirmesi, yolsuzlukla mücadele çabaları ve Afrika devletlerinin çağdaş gereksinimleriyle uyumlu iyi uygulamaların ve

1- Sayıştay Denetçisi, Sayıştay Başkanlığı VERA Grubu, abdulcadir.karadag@sajistay.gov.tr, ORCID: 0009-0001-5198-9280

meslek standartlarının geliştirilmesi alanlarındaki kapasitelerini güçlendirmek için çalışmaktadır. Bağımsız üst düzey denetim ve gözetim organları olarak Genel Devlet Müfettişlikleri, Afrika kamu yönetimlerinde iyi yönetişimi güçlendirmek, kamu kaynaklarının kullanımını optimize etmek, yasadışı uygulamaları önlemek ve performans ve hesap verebilirlik kültürünü teşvik etmek için önemli bir stratejik kaldıraç görevi görmektedir.

FIGE 2026 kapsamında öncelikle örgütün kurumsal kapasitesine ve geleceğe yönelik stratejik yönelimleri ele alınmış ve potansiyel gelişim alanlarına ilişkin müzakereler gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, FIGE'nin eğitim faaliyetleri, üye kurumlar arasındaki iş birliği mekanizmaları ve önümüzdeki döneme ilişkin stratejik planlama çalışmaları ele alınmıştır.

Özellikle FIGE Enstitüsü aracılığıyla yürütülen mesleki eğitim faaliyetlerinin, üye ülkelerde denetim ve teftiş kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağladığı ifade edilmiştir. Kurumlar arası bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılmasına yönelik girişimlerin de önümüzdeki dönemde önemini koruyacağı anlaşılmaktadır. Bu gelişmeler, denetim kurumlarının yalnızca ulusal düzeyde değil, uluslararası iş birliği ağları içerisinde de konumlarını güçlendirmeleri gerektiğine işaret etmektedir.

2. KOLOKYUMUN TEKNİK TEMASI VE ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR

13. Uluslararası Kolokiyumun ana teması, dijital teknolojiler ve yapay zekânın denetim, yolsuzlukla mücadele ve iyi yönetişim alanlarında kullanımı olarak belirlenmiştir. "Yüksek Denetim Organlarının Yolsuzlukla Mücadele ve İyi Yönetişim Çabalarını Destekleyen Yeni Dijital ve Yapay Zeka Teknolojileri" başlığı altında gerçekleştirilen Kolokiyum kapsamında;

- Büyük veri ve veri analitiğinin denetim süreçlerine entegrasyonu,
- Yapay zekâ destekli risk analizi ve anomali tespiti,
- Dijitalleşmenin kamu hizmetlerinin ve denetimin etkinliği üzerindeki etkileri

gibi konular ele alınmıştır.

Yapılan değerlendirmelerde, teknolojik araçların denetim süreçlerinde önemli verimlilik artışları sağladığı, ancak bu araçların kullanımının belirli metodolojik çerçeveler ve etik ilkeler dahilinde yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

3. YÖNETİŞİM, ŞEFFAFLIK VE DENETİMİN ROLÜ

FIGE 2026 toplantılarında, kamu yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirliğin güçlendirilmesinde denetim ve teftiş kurumlarının rolü ön plana çıkmıştır.

Bu kapsamda;

- Denetim faaliyetlerinin yalnızca tespit edici değil, aynı zamanda önleyici bir fonksiyon üstlenmesi,
- Yüksekrisk alanlarına odaklanan denetim yaklaşımlarının geliştirilmesi,
- Denetim bulgularının politika yapım süreçlerine daha etkin şekilde yansıtılması

gerekliliği dile getirilmiştir.

Ayrıca, dijitalleşme ile birlikte ortaya çıkan yeni risk alanlarının (siber güvenlik, veri bütünlüğü, algoritmik karar süreçleri vb.) denetim kapsamına dahil edilmesinin önemine dikkat çekilmiştir.

4. CİBUTİ YAKLAŞIMININ ORTAYA KOYDUĞU TEMEL İLKELER

Kolokiyum kapsamında gerçekleştirilen müzakereler, FIGE üyeleri arasında belirli ortak yaklaşımların benimsendiğini göstermektedir. Bu çerçevede öne çıkan hususlar şunlardır:

- Denetim süreçlerinde veri odaklı ve risk temelli yaklaşımların yaygınlaştırılması,
- Yapay zekâ ve dijital araçların denetimde etkin şekilde kullanılması,
- Bu kullanımın etik, güvenilir ve sorumlu bir çerçevede gerçekleştirilmesi,
- İnsan uzmanlığı ile teknolojiyi birleştiren hibrit modellerin benimsenmesi,
- Kurumlar arası iş birliğinin ve kapasite geliştirme faaliyetlerinin artırılması.

Bu ilkeler, denetim mesleğinin dönüşümüne yönelik küresel eğilimlerle paralellik arz etmektedir.

SONUÇ

FIGE 2026 Cibuti Kolokyumu, kamu denetimi ve teftiş alanında dijital dönüşümün etkilerini ortaya koyan ve bu dönüşüme yönelik ortak bir yaklaşım geliştirilmesine katkı sağlayan önemli bir platform olmuştur.

Toplantıda öne çıkan hususlar, denetim faaliyetlerinin giderek daha fazla veri temelli, risk odaklı ve teknoloji destekli bir yapıya evrildiğini göstermektedir. Bu durum, yüksek denetim kurumlarının mevcut yöntem ve kapasitelerini gözden geçirerek yeni dönemin gerekliliklerine uyum sağlamalarını zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede FIGE 2026 çıktıları, denetim kurumlarının kurumsal kapasitelerini geliştirmeleri, uluslararası iyi uygulamaları takip etmeleri ve dijital dönüşüm sürecine uyum sağlamaları bakımından önemli açılımlar sunmaktadır.